Ч. 94 Четвер 30 цьвітня (12 мая) 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Реклямациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Про ситуацию в Австриї. — Ще о прелімінари спільних видатків. — Ворохобня в Італії.)

Парляментарна ситуация в послїднім часї, як доносять, дуже заострила ся, так що годі, щоби прийшло до порозуміня між правицею а лївицею. Наслїдком сего питане ще, чи Рада державна буде радити підчас сесиї спільних Делеґаций і чи взагалї прийде до вибору язикової комісиї. Причиною є упір так з нїмецкої як і з ческої сторони. Лївиця, щоби скоротити язикову дебату, радить голосувати над всїми девятьма язиковими внесенями разом. Чехи противлять ся сему, бо боять ся, що за наглостию внесень найде ся в палатї більшість голосів, а они, як звістно, відмовляють Радї державній компетенциї в язиковій справі і не раді вибороли язикової комісиї. З другої сторони Нїмцї жадають, щоби по виборі язикової комісиї передовсїм голосовано в нїй над резолюцию, домагаючою ся знесеня язикових розпоряджень. На се правиця також пристати не хоче. Через ті ріжницї не прийшло до заповідженої вже конференциї провідників клюбів. Заносить ся на се, що язикова дебата потреває довго, бо так, як тепер річи мають ся, будуть промавляти всї записані до слова бесїдники: а є їх 70.

Зложений в Делеґациях прелімінар спільних видатків на рік 1899 виказує суму 167,175.940 зр., отже о 5,990.915 зр. більше, нїж на сей рік. По відшибненю находячого ся покритя в сумі 2,797,558 зр. остає ся до покритя 164,378.382 зр. Доходи з мита прелімінoвано на 57,139.530 зр., отже о 3,540.640 зр. більше нїж на сей рік. Видатки міністерства заграничних справ прелімінoвано на 4,142.290 зр., отже о 129,300 зр. більше.

Видатки міністерства війни виносять 157,966.122 зр. — о 5,870.034 зр. більше, нїж сего року. Звичайні видатки на войско обчислено на 129,907.848 зр., а надзвичайні на 11,217.014 зр. Звичайні видатки на маринарку виносять 11,095.260 зр. а надзвичайні 5,746.000 зр. Загалом видатки на войско збільшили ся в прирівнаню з сим роком о 3,510.034 зр., а на маринарку о 2,360.000 зр.

Крім того управа військова жадає додаткового кредиту за лїта 1897 і 1898 в сумі 30,646.030 зр., з чого припадає на надзвичайні видатки на війско в р. 1898. 30,100.000 зр., а на маринарку 542.030 зр.

Потреби на адміністрацию окупованих країв виносять 3,479.000 зр., — о 10.000 зр. менше, нїж сего року.

Потребу надзвичайного кредиту на війско, виказаного повисше, викликали надзвичайні приготовленя в р. 1897 з причини грецко-турецкої війни і загальної непевної ситуациї. На ту цїль правительство вже в роцї 1897 жадало кредиту в сумі 7 міл. зр. і заповіло, що того кредиту не вистане; але не могло тогдї подати докладно, кілько винесе сума видатків. Тепер жадає правительство суми 30,646.030 зр. на заспокоєнє всїх вже пороблених на ту цїль видатків. Видатки ті мають оба правительства покрити по половинї зі своїх активів.

Поясненя що-до сего надзвичайного, додаткового кредиту дасть мінїстер війни на довірочнім засїданю делеґаций.

N. Wien. Tagblatt довідує ся з Будапешту, що угорске правительство не може довше ждади на висші доходи з консумцийного податку і длятого без огляду на внесені вже угодові проекти зложить сими днями в соймі окреме внесенє о підвисшене консумцийного податку для Угорщини та буде домагати ся, щоби сойм зараз приступив до наради над сею справою.

В Італії дійшло майже до правдивої ворохобнї звереної против теперішного правительства і династиї. Берлиньский Local-Anzeiger одержав з місцевости Аля таку телєґраму: Подорожні, що прибули тут з Міляна, оповідають, що там діють ся страшні річи. Войско стріляє на улицях і площах до товп народу, в домах і воротах кипить борба на житє і смерть. Ворохобники мають дуже добре оружиє. При воротах Monte porte тревала борба чотири години, заки удало ся войску взяти верх над товпою. Головною кватирою розрухів був монастир Капуцинів. Войско мусїло добувати той монастир як яку твердиню в часї війни. В тій борбі погибло около 200 людий, а богато єсть ранених. В пивницях монастиря найдено 28 монахів, котрих повязано і відставлено до вязницї. В загалї всї гадають, що то сьвященики викликують і проводять ворохобни. — Бюро Вольфа доносить з Люґано: Після донесень з Міляна ситуация не поправила ся. Між місцевостию Кіасо а Міляном перервана зелїзнича комунїкация, бо урядники і зелїзничі робітники устро-

---

8)

Антиллї і Багама.

III.

З Куби попри Тортуґу і Гаїті до Порторіко. — Морскі розбишаки в Західній Індиї. — Остров Порторіко.

(Дальше).

Перший розбишак, що з Тортуґи пустив ся на розбої, був Пєр лє Ґранд (Петро великий), очайдух, котрий одного дня, маючи під собою лиш 28 людий, напав на один іспаньский корабель і здобув єго. Не меншими очайдухами були: Вартоломій Портуґезе, Льовіс Скот, Джон Девіс, Мансвель і Фрасоа ль'Ольоноа (l'Olonois), але всїх їх перейшов був Генрі Морґан, родом з Валії, котрий розбишацтво довів до найбільшого степеня. Він невдоволяв ся ловленем поодиноких кораблів, але взяв ся нападати навіть великі і сильно укріплені міста. Перший раз напав на кубаньске місто Пуерто дель Прінсіпе; відтак прийшла черга на укріплене місто Порто Белльо, котрого цитаделю разом з залогою висадив у воздух а відтак взяв ся рабувати місто. Така сама судьба стрітила міста: Маракаібо і Ґібральтар у Венецуели, в котрих тамошних жителів обрабував до послїдного крейцара.

Коли розбишаки як-раз лагодили ся вертати назад і вже хотїли виплинути з своїми кораблями набитими всїлякими добром, застали вузкий вихід замкнений трома великими кораблями военними, що вже ждали на розбишаків. Командант іспаньскої фльоти гадав, що дасть собі легко раду з розбишаками, але він ще не знав очайдушну відвагу тих людий, котрі тихцем наклали на якийсь корабель, забраний в Маракаібо, сухого пальмового листя, дерева, смоли та иншого легко запального материяльу а до того ще цїле судно і весь набір в нїм облили оливою. На покладї поуставляли кілька убраних в одіж деревляних фіґур. Найвідважнїйші з розбишаків сїли на то небезпечне судно і поплили на нїм попереду розбишацких кораблів, що з розвішеними вітрилами пустились плисти на широке море. Іспанцї в слїпій завзятости кинулись на перший корабель, уставились з боку вздовж него, і войско брало ся вже ловити єго гаками, коли нараз із середини корабля вибухнув страшний огонь, розширив ся летом блискавки і обняв іспаньский корабель адміральский. О тім, щоби відчепити ся від горіючого судна, вже нїхто й не думав, бо в тій же хвили кинули ся розбишаки на Іспанців і стали їх різати. Залогу другого іспаньского корабля взяв такий страх, що она піддала ся без найменшого опору, а третий корабель спас ся бігством, але при тім попав ся на підводну скалу і розбив ся.

Вийшовши щасливо з сеї пригоди, поставив собі західно-індийский опришок ще висшу задачу: він постановив здобути панамску державу. До того треба було богато людий; але славним розбишакам не трудно було їх набрати. Яке множество пройдисьвітів волочило ся тогдї по Західній Індиї, видко з того, що на маленьким острові Ля Ваш (La Vache) коло полуднево-західного побережа острова Гаїті зібрало ся 2000 очайдухів, щоби служити під Морґаном. Дня 24 жовтня 1670 р. було вже все готове; але куди мали они іти, нїхто того не знав лиш один Морґан. Навіть цїла ватага, що ішла за ним, зуміла ся, коли він видав приказ, щоби кораблї плили до Сан Льоренцо, найсильнїйшої іспаньскої кріпости, положеної на стрімкій скалї, що панувала над цїлою панамскою шийкою. Єї треба було взяти, коли Морґан не хотів стратити надії запанувати в Панамі. Залога кріпости відперла кілька шалених нападів розбишаків, аж наконець удало ся їм перекинути головню на якусь стріху з пальмового листя посеред цитаделї. Стріха займила ся а від неї і другі будинки а наконець настав і вибух пороху в маґазинї. Розбишаки скористали з того загального переполоху, дістали ся силою до кріпости і вирізали там всю залогу.

Тепер вже стояла їм отвором дорога до Панами, але она була далека і треба було іти такими страшенно дикими сторонами та серед таких трудів і небезпечностий, що за десять днів ходу з цїлої армії розбишацкої остало ся вже лиш 800 людий. Коли они в сїчни 1671 р. побачили перед собою вежі та доми Панами, увидїли заразом і армію зложену з 2.500 пішого войска і 400 кінноти, котра станула лавами перед містом і дожидала розбишаків. Але сї кинули ся з такою шаленою заїлостию на Іспанців та завели таку страшенну різню, що по двогодинній борбі оборонцї міста в перестраху стали втїкати і поховали ся поза мури міста. Розбишаки пігнали ся в слїд за ними і по дальшій тригодинній борбі розбігли ся по ули-

їли страйк на центральнім двірци, здаеть ся в тій цїли, щоби зробити неможливим довіз войска. З околиції спішать до міста селяни уоружені цїпами і косами на поміч ворохобникам. — Ґенерал Бара телеґрафує з Міляна до Риму, що єму удало ся завести лад. Увязнено 30 монахів, виновників ворохобнї. Число убитих в часї міляньских розрухів виносить 500 осіб, ранених єсть до 2000 людий. — В Люіно над озером Ляґо Маджіоре здобули робітники ратуш домагаючи ся зниженя цїн збіжа. Прийшло до кровавих борб на улицях, в котрих погибло богато людий. — В Месинї на Сицилії збунтували ся лиш жінки. Збурили лїхтарнї при улицях і обрабували склепи. У Фльоренциї, Лїворнї, Пізї, Сіянї, Масе, Ареццо, Джоцето і в Специї заведено стан облоги. — Президент мінїстрів Рудіні видав до войскових командантів і до префектів приказ, аби всюди силою поборювати ворохобню населеня. Також в Неполї прийшло до великих розрухів. Там дали почин до того студенти. Товпи народу побудували на улицях барикади і кидали на войско камінєм та стріляли до него. Войско відповіло також пальбою. В наслїдок того погибло кількох демонстрантів, а богато єсть ранених. І між вояками суть ранені. — Всю, и в часї розрухів кидали ся на войско перші жінки, нераз з дїтьми на руках. — Супротив такого положеня, король, що сими днями сьвяткував в Торіно 50-лїтний ювілей наданя конституциї і там тепер перебуває, не може вернути до Риму, бо мінїстри заявили, що не беруть на себе одвічальности за безпечність королївского поїзду.

Новинки.

Львів дня 11-го мая 1898.

— **Отворенє ювілейної вистави у Відни** В недїлю отворено виставу ювилейну в Пратері. Місто прибрано. Утворено шпалїри, куди переїздив цїсар на виставу; в шпалїрах брало участь 28.897 людий. В Пратері, де знаходить ся вистава, явило ся понад 200.000 людий. О год. $2^1/_2$ виїхав цїсар з Бурґу в отвертім повозї . убраний в ґенеральский одяг. Публика витала цїсаря одушевленими окликами. На площи вистави, перед ротундою, очікували цїсаря архикнязь Отто з президиєю вистави і много достойників. Приїзд цїсаря принято ентузиястичними окликами, почім президия впровадила цїсаря до ротинди. де відбули ся представленя членів комітету вистави, президента ветеранів і т. п. — Архикнязь Отто промовив до цїсаря і заявив в імени народів держави чувства льояльности, поважаня і любови до монарха, зложив ювилейні желаня і просив цїсаря о отворенє вистави. На сю промову відповів цїсар: Тїшить мене, що в рамах тої вистави виджу здобутки духової і моральної культури рідної, зібраної в однім образї, — в образї, що дозваляє споглянути позад на неутомиму і благодатну діяльність минувших столїтий, і каже надїятись, що верстви населеня, покликані до вспівдїланя в поступовім розвою на цивілїзацийнім і економічнім поли, приступають до розвязаня великих задач будучности з творчою охотою, сьвідомою цїли і повної відради. З вдячним серцем принимаю щирі заяви патріотичних чувств. На підпомогу всїх змагань, о котрих поводженю сьвідчить та вистава, буду звертати і дальше пильну увагу Оголошую, що ювилейна вистава отворена". В тїй хвили публика піднесла оклики, а музика заграла имн народний. — Цїсар звиджував виставу до 5 години, в котрім то часї представлено єму много осіб. Цїсар висказав ся з признанєм о виставі і обіцяв, що по повороті з Будапешту ще докладнїйше єї огляне.

— **Столїтє малоруской лїтератури** обходили стрийскі Русини дня 28. цьвітня, як се було передше заповіджено. Торжество розпочав професор унїверситету др. О. Колесса відчитом, в котрім виложив історию лїтературного і умового руху Руси-України за послїднє столїтє, схарактеризувавши головні епохи і стремлїня найвизначнїйших дїятелїв. В концертовій части вечера заслугує передовсїм на увагу звістна артистка руского народного театру, п. Лопатиньска, котра відсьпівала вповні артистично дві ариї оперові і одну пісню Лисенка. Хор „Львівского Бояна", під умілою управою др. Федака, здобув собі у стрийскої публики загальне признанє. Піднести також належить хорошу гру на скрипках п. Бережницкого, академика зі Львова, і молодої пяністки п-ни Ольги Калинюківної. По концертї відбув ся комерс в реставрациї Краківского готелю.

— **В Преображеньскій церкві при „Народнім Домі" у Львові** вставлено вже послїдні шість вітражів, що представляють сьвятих нашої церкви: Георгія, Варвару, Антонія і Теодосия Печерских, Димитрия, Параскевію і Бориса та Глїба. Вітражі ті виконала европейскої слави фабрика тирольска з Інсбрука після взірців одобрених управляючим совітом „Народного Дому". На всїх вітражах, котрих є девять, находять ся славяньскі написи. Прочі 15 вікон зі скла званого „Butzenglas" і зроблені також в згаданій фабрицї. Всї вікна охоронені густими сїтками з мідяних дротів.

— **Члени основателї філії товариства „Просьвіти" в Сокали** скликують на день 17 н. ст. мая на годину 2 з полудня на цеголньи Вп. Ал. Ґериновича в Сокали перший загальний конститууючий збір з слїдуючою проґрамою: 1. Вступне слово; 2) вписи членів приступаючих; 3) вибір сїмох членів видїлу і трех заступників; 4) вибір голови; 5) внески членів.

— **Огні.** В половинї минувшого місяця вибух огонь в Угорцях, золочівского повіта, у господаря Гринька Горголи і знищив 17 господарств зі всїми будинками і припасами збіжа, вартости 16.670 зр. Огонь імив ся від шмат, якими заткано комин. З погорільцїв не був нї один обезпечений, отже лишило ся 102 душ без даху і кусника хлїба, а громада сама убога не може їм прийти з помочию.

— **В процесї о скритоубийство** против Федака і Василя Кобилюхів, який відбував ся перед львівским судом присяжних, видано в суботу пополудни засуд. Судиї присяжні потвердили питаня о убийстві всїми голосами що-до обох обжалованих, а трибунал засудив Федака Кобилюха на 9 лїт, а Василя на 8 лїт тяжкої вязницї.

— **Огнї.** Дня 29. цьвітня, в саме полуднє, коли люди були в поли, вибух сильний огонь в Однові, селї приможнім до Куликова. Згоріли чотири загороди разом з господарскими будинками. На ратунок наспіла сторожа огнева з Дублян і помогла селянам спинити огонь. Причиною пожару були, як в многих инших случаях, дїти, що бавили ся сїрниками.

— **Смерть від грому.** З Йодлової в західній Галичинї доносять, що дня 5 мая межи 3-ою а 9-ою годиною пополудни зірвала ся там сильна буря з громами. Серед бурі погиб від удару грому тамошний управитель дібр Густав Рощишевский, чоловік загально люблений і поважаний.

— **Велика злива** навістила ві второк перед полуднем місто Відень. Рівночасно з дощем падав і град. Вода залила всї улицї на стопу високо. Здаеть ся, що то був хмаролом. У Львові падав також того дня сильний дощ.

— **В Голосковичах** коло Бродів, де як ми доносили, погоріло дня 4 мая с. р. 30 загород селяньских, завязав ся ратунковий комітет і взиває до жертв на цїли нещастних погорільцїв. Датки треба посилати на руки громадскої зверхности.

— **Вітчина ґазет.** Під взглядом числа виходячих ґазет перевисшає Япан всї европейскі і американьскі держави. В самім Токіо виходить 20 щоденних часописий полїтичних і 118 часописий періодичних в величезнім накладї. Дневники

цях міста а жителїв взяв такий страх, що они стали втїкати. Щасливі були ті, що повтїкали або підчас борби погибли, бо Морґана так той опір розлютив, що він наказав всїх вирізати, а Панаму зрівнати з землею. Плїнників мучено страшенно і брано на тортури, щоби довідати ся від них, де они поховали скарби; доми насамперед обрабовано а відтак їх спалено. Цїлих три тиждні господарувала так та орда в містї, а відтак набравши золота і срібла та всїляких дорогоцїнностий на 175 мулів, пустилась вертати домів лишаючи по собі лиш згарища і трупи. В той спосіб зруйновано ще цїлий ряд инших міст і аж коли Морґан вже досить напалив ся та нарозбивав ся, покинув своє ремісло та з нечуваним богатством вернув назад до Анґлїї. Король Кароль II зробив того палїя і опришка, котрий виступав тепер яко великий пан, лицарем, а навіть іменував єго ґубернатором острова Ямайки, де він і помер.

Основана морскими розбишаками независима держава на Тортузї устояла ся мимо всего ворогованя Ішпанців, ба, она стала поволи ширити свій вплив і на острові Гаіті і здобувала собі там щораз більше значінє. Основані розбишаками місцевости Порт ді Пе (Port du Paix) і Кап Франсе (Cap Français) стали незадовго цвитучими і важними містами та поробили ся осередками францускої кольонїї, котру Франция взяла в свою опіку та надала їй свого ґубернатора. Надармо силували ся Ішпанці не допустити до того, щоби ся кольонїя ширила ся; они були змушені мировим договором в Ріsвік в 1697 р. признати єї, а в 100 лїт опісля відступити цїлий остров Гаіті Французам.

Так само велику шкоду потерпіли Ішпанцї від ватаги анґлїйских розбишаків морских, що в 1655 р. відступили остров Тортуґа своїм францускаим товаришам на власність, а самі перенесли ся на Ямайку, де поклали основу до анґлїйскої кольонїї, котра відтак стала ся головною точкою опори анґлїйского панованя на західно-індийских водах. Так само опирає ся анґлїйске і француске посїданє многих островів в малих Антиллях на осадах, основаних анґлїйскими або францускими флїбустієрами, котрим Ішпанїя в часї свого нещастя не могла ставити опору. Від Ішпанїї забирали один остров по другім, і можна сьміло сказати, що розбишаки морскі причинили ся значно до упадку ішпаньского панованя в Західній Індиї.

Мабуть нїгде не було розбишацтва морского на так великі розміри, як на західно-індийских водах і як би яка хороба перенесло ся оно аж до нашого столїтя, відживаючи на ново при кождім вибуху революциї або війни. Ще в 1869 р. очайдушний розбишак Ґреґоріо Леперон непокоїв побереже републики Санто Домінґо і з своїм пароходом „Телеґрафо" завів був з переслїдуючими єго кораблями домінїканьскої републики формальну битву в заливі Самана, з котрої вийшов побідоносно. Нинї можна західно-індийскі води уважати очищеними від розбишацтва на мори; дуже скорі военні кораблї новійших часів стали ся аж надто небезпечними для колись так попллатного розбишацтва на мори. За то настало ледви чи менше нечестне ремісло. пачкарство, та дійшло майже всюди до великого розцьвіту. Отсим дїлом — каже Кронау — займав ся також і корабель „Сіф", на котрім я їхав а котрий ще крім набору мав множество всїляких товарів, як золоті і срібні годинники, окраси, материї на одїж, перфумериї і тисячні инші річи, котрі капітан і платничий парох, задумали були перепачкувати до всїляких портових міст на острові Гаіті.

Лишім же Тортуґу з єї розбишаками а перенесїм ся на хвильку на Порторіко, котрого судьба в хвили коли се пишемо, може вже й рішила ся.

Минаючи поза Гаіті на всходї пролив або так званий пасаж Мона (від острівця того самого імени, положеного серед проливу), видко знову на небосклонї здалека синї гори, що стають чим раз виразнїйші і наконець виринає перед нами побереже великого острова. То Пуерто-Ріко („богатий порт") званий звичайно Порторіко, третий з ряду найбільший остров великих Антиллїв, до котрого належать ще маленькі т. зв. Віржіньскі острови як Кулебра, Кулебріта і Вієк, котрі разом з ним творять ішпаньский ґенеральний капітанат і займають 9315 квадр. кільометрів простору. Сам остров Порторіко єсть яких 170 кільометрів довгий а 64 кільометри широкий. Від полудня єго береги і гори спадають стрімко до моря від півночи переходять в рівнини місцями степові вкриті буйною травою, місцями же суть пусті скали або земля вкрита піском.

Порторіко звав ся давнїйше Борікан (Boriquen); єго відкрив Колюмб в падолистї 1493 р. і назвав островом сьв. Івана Христителя (Isla de San Juan Babtista), але назва ся не довго удержала ся. Первістними жителями острова було індияньске племя Карібів, котре Ішпанцї в короткім часї зовсїм винищили змушуючи людий до тяжких робіт при вимиваню золота з піску в ріках. Каріби боронили ся завзято і в борбі з Ішпанцями вигинуло цїле племя, що на сїм острові доходило до 600.000 душ. Ни-

печатають ся там в чотирох міліонах примірників, а прочі часописи виходять в пів міліона примірників. Найдавнійші і найбільше читані є там: „Nichi-Nichi-Shimbum“ т. є. „Найновійші відомости“ і „Jiji Shimbo“ або „Час“. Часть тих часописий дістає субвенцию від правительства, а другі є ведені в радикальнім дусі. Найповажнійшою часописию лїберальною є тепер „Choya Shimbum“ або „Новини політичні“. Консервативною часописию є „Nippon“. Кромі полїтичних має Япан множество часописий лїтературних, наукових, фільозофічних, історичних і т. д. Наукові письма займають ся найбільше теольоґією. Задачию їх є розвязувати розличні питаня теольоґічні, а цїлию полеміка і то нераз дуже бурлива. Виходить також в Япанї множество видавництв, що займають ся справами женщин і моди.

— **В човні наоколо сьвіта.** Капітан Джон Слокум, Американець, пустив ся в подорож наоколо сьвіта в невеликім човнї, котре сам збудував з американьского дуба і сосни. Човно, що зове ся „Спрей“ або по нашому піна морска, єсть всего лиш 12 метрів довге, важить 9 тон а занурює ся на $1\frac{1}{2}$ метра. Дня 24 цьвітня 1895 р. виїхав Слокум з Бостону і до сего часу переплив уже на своїм човнї 34.000 морских миль. Єсть він одним з найвідважнїйших моряків, які коли були на сьвітї.

Господарство, промисл і торговля.

— **В товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“** прибуло в місяци цьвітни с. р. 6252 важних поліс на 3,348.351 зр. обезпеченої вартости з премією 29.759 зр. 09 кр. Разом від 1 сїчня с. р. до кінця цьвітня с. р. було 14.188 важних поліс на суму 8,722.652 зр. з премією 70.788 зр. і 51 кр. Попередного року за той сам час видано 12.485 поліс на суму 7,625.682 зр. з премією 61.796 зр. 69 кр. Шкід було в цьвітни 40 случаїв а разом від початку року по конець цьвітня 159 шкід, з котрих 138 виплачено до кінця цьвітня і 16 в перших днях мая: 2 шкоди приключившї ся в остатних днях цьвітня находять ся в лїквідациї а 3 відшкодованя (в сумі загальній 586 зр. 46 кр.) на разї з причин правних здержано. Сума всїх тих шкід виносить брутто 37.113 зр. 16 кр. з чого відтрутивши часть реасекуровану, остає на власний рахунок 21.389 зр. 04 кр. Фонд резервовий з днем 30 цьвітня с. р. виносить 77.701 зр. 43 кр.

— **Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові**, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою рукою з місяць цьвітень 1898.

I. Стан довжний:

		кор.	сот.
1. Фонд резервовий . .		2.330 кор.	94 сот.
2. Удїли членів . .		44.114 „	58 „
3. Вкладки:			
а) стан на початку цьвітня	318.204·42		
б) вложено в цьвітни	11.223·—		
в) винято в цьвітни	4.254·92		
позістає з кінцем цьвітня		325.172 „	50 „
4. Сальдо процентів (побраних) . . .		14.156 „	10 „
5. Кошти спору . .		91 „	— „
6. Специяльна резерва .		229 „	59 „
7. Зиск з попередного року		4.649 „	78 „
Сума .		390.744 „	49 „

II. Стан чинний:

		кор.	сот.
1. Позички удїлені:			
а) стан на початку місяця . .	320645.96		
б) удїлено в цьвітни .	55750·—		
в) сплачено в цьвітни .	12700·86		
Стан з кінцем цьвітня		363.695 кор.	60 сот.
1. Готївка в касї з днем 30 цьвітня . . .		1.383 „	94 „
3. Цінні папери:			
а) фонду резервового		1.992 „	— „
б) загальні . .		1.005 „	— „
4. Льокациї:			
а) в Щадници почтовій (оборот чековий) . .		1.084 „	— 82
б) в инших інституциях кредитових . . .		20.480 „	82 „
5. Сальдо коштів адміністр.		1.103 „	11 „
Сума .		390.744 „	49 „

Членів прибуло 72, убуло 0, отже разом з кінцем марта 1898 членів було 1116 з декльярованими удїлами 1157 в сумі 57.850 кор.

Стопа процентова від вкладок $4\frac{1}{2}$ прц.; від позичок удїлюваних $6\frac{1}{2}$ прц.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 11 мая. Кажуть, що Рада державна збере ся дня 19 мая, а найпізнїйше дня 2 червня, або ухвалити буджетову провізорию. Правительство, котрому дуже залежить на тій ухвалї, робить заходи, аби приєднати опозицию. Ґр. Тун виїхав вчера до Будапешту, аби бути присутним в часї виголошеня цїсарскої престольної промови.

Мадрид 11 мая. Два американьскі кораблї хотїли дістати ся до заливу Карденас, але три іспаньскі канонїрки примусили їх до утечи. Кажуть, що іспаньска фльота приплила до остроoа Мартінік (недалеко Куби).

Ню-Йорк 11 мая. Вожд ворохобників Ґомец заявив, що не хоче помочи Американцїв в людях, а жадає лише оружия. Мимо того Американцї хотять вислати на Кубу 65.000 войска. — Ворохобники на Філїпінах не хотять слухати нї Іспанцїв нї Американцїв. Анґлійска колонїя в Манїлї удала ся з просьбою до адмірала Девея о охорону перед ворохобниками, що перемінили ся в розбійничі шайки

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1898, після середно-европ. год.

Відходять до

	Поспішні			Особові			
Кракова	8·35	2·50	10·40	4·10	8·50	6·40	—
Підволочиск	—	1·55	6·—	—	9·35	11·—	—
Підвол. з Підз.	6·15	2·08	—	—	9·50	11·27	—
Іцкан	6·15	2·40	—	10·05	—	6·30	10·55
Ярослава	—	—	—	4·55	—	—	—
Белзця	—	—	—	9·55	7·10	—	—
Тернополя	—	—	—	—	6·55	—	—
Гребенова [1])	—	—	—	—	9·15	—	—
Стрия, Сколього [2])	—	—	—	—	—	—	3·00
Лавочного	—	—	—	5·20	—	—	7·00
Зимної Води [3])	—	—	—	—	3·16	—	—
Брухович [4])	—	—	—	—	2·15	—	—
Брухович [5])	—	—	—	—	3·26	—	—
Янова	—	—	—	9·25	12·50[6]	8·40[7]	—
Янова	—	—	—	—	—	3·11	6·20[8]

[1]) Від 10 липня дв 31 серпня. [2]) До Сколього лише від 1 мая до 30 вересня вкл. [3]) Від 8 мая до 11 вересня. [4]) Від 8 мая до 11 вересня в неділї і сьвята. [5]) Від 8 мая до 11 вересня в будні дни. [6]) Від 1 липня до 15 вересня лише в неділї і сьвята. [7]) Від 1 червня до 15 вересня вкл. лише в будні дни. [8]) Від 1 до 31 мая вкл. що день, від 1 червня до 15 вересня вкл. лише в неділї і сьвята.

Приходять з

Кракова	1·30	5·10	8·45	9·15	6·10	9·10	—
Підволочиск	2·30	9·55	—	—	—	3·30	5·25
Підвол. з Підз.	2·15	9·39	—	—	—	3·04	5·—
Іцкан	9·15	1·50	—	—	6·45	5·40	10·35
Тернополя	—	—	—	7·50	—	—	—
Белзця	—	—	—	7·55	5·25	—	—
Ярослава	—	—	—	10·45	—	—	—
Гребенова Сколього і Стрия	—	—	—	—	1·40[1]	—	—
Лавочного	—	—	—	—	8·05	—	10·30
Сколього	—	—	—	12·10	—	—	—
Брухович	—	—	—	—	—	8.12[2]	—
Брухович	—	—	—	—	—	8·31[3]	—
Янова	—	—	—	7·40	1·01	—	—
Янова	—	—	—	7.57[4]	8·53[5]	—	—

[1]) З Гребенова від 10 липня до 31 серпня. [2]) Від 8 мая до 30 червня вкл. і від 16 серпня до 11 вересня вкл. [3]) Від 1 липня до 15 серпня вкл. [4]) Від 1 до 31 мая і від 16 до 30 вересня що день, а від 1 червня до 15 вересня лише в неділї і сьвята. [5]) Від 1 червня до 15 вересня лише в будні дни.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий**

нїший остров має около 850.000 душ, з котрих майже половина суть мурини і Мулятп. Порторіко єсть як другі острови Антильскі дуже богатий і вивозить головно цукор, каву, тютюн і дерево, котрого доставляють буйні лїси на горах. Тут удають ся також і всї збіжа европейскі. Край тут хоч дуже теплий але далеко здоровійший як на всїх прочих Антиллях а теплота доходить лїтом, в серпни і до 45 степенів. На острові єсть також около 50 рік, з котрих декотрі суть сплавні.

Головним містом острова єсть Сан Хуан де Пуерто-Ріко (San Juan de Puerto-Rico). Місто се лежить на північнім побережу острова, на малесенькім острівци Морро, сполученім мостом з головним островом, має сильні укріпленя і великий догідний порт. Жителів в місті єсть около 28.000. З других міст суть важнїйші: Аресібо (Arecibo) положене над рікою тогож самого імени, має около 25.000 жителів, догідний порт і займає ся головно фабрикацию цукру. — Понце (Ponce) найбільше місто на острові, має около 32.000 жителів і лежить на полудневім побережу трохи подальше від моря. На три кільометри від міста єсть його порт Пляя. Місто торгує головно цукром, кавою, тютюном і румом. — Маяґес (Mayaguez) портове місто на західнім побережу; має около 28.000 жителів і торгує головно кавою і тютюном.

IV.

Гаїті або давна Еспаньоля і муриньска република. — Нещасливе місто. — Дещо з житя в муриньскій републицї. — Чорні деспоти.

Було то в грудни 1492 р., коли Колюмб вертаючи з Куби, побачив остров, що живо нагадав єму Іспанїю. Він длятого і назвав єго Еспаньоля або „мала Іспанїя“. Як би величезні мури піднимають ся високі пасма гір майже із самого моря, сподом під ними котять ся синї филї а горою їх вершки зачіпають в хмари, з котрих рік за роком жизненні дощі зрошують остров і додають єму вічно молодого житя. З гір котять ся зі всїх боків великі бистрицї і ріки і вливають ся в заливи, у котрих в неоднім безпечно могла би помістити ся хоч би й яка фльота. Тоті иншї порти так зрадували Колюмба, що він з одушевленєм писав: „Через трийцять і два роки їздив я майже без перерви по морях. Я був в Левантї, на півночи і на полудни, в Анґлїї і Ґвінеї, але таких портів я нїгде не видів“.

Найвеличавійший з тих заливів єсть Акуль, де Колюмб стрітив ся з начальником місцевого племени індияньского, Ґваканаґарі'м, котрий запросив єго в гостину до себе, до своєї резиденциї, що була недалеко від того місця, де нинї стоїть місто Кап Гаїті. Колюмб приняв тї запросини, але їдучи до села Ґваканаґарі'го, єго найлїпший корабель, „Санта Марія“, попав ся саме на Різдво 1492 р. на підводну скалу перед заливом коло Кап Гаїті і тут розбив ся. Підводні скали ще й нинї утрудняють вїзд до сего заливу. Така сама судьба — розповідає Kronay — мало що не лучила ся і нашому „Сіфови“, бо чорний лоцман, що мав вести наш корабель до порту, був так пяний, що ледви міг стояти на ногах. Але ми заплили якось щасливо і мимо пізної пори перевезли ся лодкою на остров.

(Дальше буде).

ІНСЕРАТИ.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.